

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Månshenar 92 14

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 18.

Stockholm 14 Maj 1908

1:a årg.

<p>Prenumerationspris: 1/1 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 » ... » 3: 50 1/4 » ... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:—. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	---	---	---

Barnbiblioteken i Amerika och den kvinnliga barnbibliotekariens arbete.

II.

Hand i hand med sagorna gå de ofvan nämnda »picture-bulletins». På en mycket stor pappskifva uppklistras i konstnärlig och smakfull anordning bilder, som illustrera ett visst ämne, hvars titel pryddligt och fint textas vid taflans öfre kant. Emellan bilderna eller bredvid, hvar helst det tager sig bra ut, textas äfvenledes notiser om hvad bilderna hvar för sig föreställa, citat om dem, smärre poem o. d. samt, sist men därför ej minst viktigt, hufvudändamålet med hela taflan, en längre eller kortare bokförteckning rörande ämnet i fråga. Detta illustrerade anslag uppsattes därpå på en i ögonen fallande plats. Det är ju

Vid brasan, barnbiblioteket, Cleveland.

klart, att barnens nyfikenhet hvar vecka — det illustrerade anslaget bytes i regel hvar vecka ut mot ett nytt — leder dem att taga reda på hvem eller hvad, som nu utgör föremålet för det illustrerade anslaget, och man anser, att barnen äfven härigenom ledas till läsning af goda böcker, d. v. s. verklig litteratur. Jag såg sådana illustrerade anslag öfver alla upptänkliga ämnen: Washington och Lincoln (att uppsättas på födelse- och dödsdagar) m. fl. framstående amerikanare samt Linné och A. E. Nordenskjöld för att nämna ett par svenskar; Thanksgiving Day och julen, årstiderna, hvar för sig; indianer, eskimåer; ämnen ur växt- och djur-

världen och allahanda naturhistoriska ämnen; elektricitetsmaskiner, trådlös telegrafi och dess uppfinnare samt andra uppfinningar af många slag. Ofta samarbeta dessa illustrerade anslag med sagotimmarna, så att båda behandla samma eller närbesläktadt ämne.

De illustrerade anslagen äro i allmänhet utmärkt väl utförda och särdeles smakfulla. De förfärdigas af den af bibliotekets barnbibliotekarier, som är mest konstnärligt bildad eller talangfull. Att de därför genom sin smakfullhet tjäna till att ytterligare pryda biblioteket faller af sig själf. Den praktiska nytta, de kunna medföra, kan naturligtvis svårigen mätas med siffror, men allmänna meningen bland amerikanska bibliotekarier är, att de, äfven praktiskt sedt, väl försvara sin plats. Mig synes det också vara antagligt, att de det göra. De rikta ovillkorligen barnens uppmärksamhet på ett visst ämne, och när barnens uppmärksamhet och intresse väl blifvit väckta, ligger det sedan för dem nära till hands att vid litteraturval låta sig ledas af det vackra och lockande illustrerade anslaget.

Men barnbibliotekarierna bilda äfven läse-cirklar och studieklubbar bland barnen. Ledaren af sådana cirklar och klubbar är bibliotekarien, och i några bibliotek finns en för detta ändamål särskildt anställd bibliotekarie. En sådan klubb räknade i den lilla staden Menasha (Wisconsin) icke mindre än 78 medlemmar, uppdelade i olika sektioner, och klubben ansågs utöfva ett kraftigt och godt inflytande. Klubbens syfte uttrycktes i all enkelhet sålunda: »Att läsa bibliotekets böcker och iakttaga tystnad i läsesalen. Att hvar vecka ha lärt något intressant att meddela klubben». I andra klubbar få medlemmarna det förtroendet att stå biblioteket till tjänst på för barn möjliga och lämpliga sätt. En klubb af små flickor t. ex. tog, utom studierna, som alltid äro det väsentliga och ledas af bibliotekarien, till uppgift att se till, att biblioteket dagligen var prydt med friska blommor; för en gossklubbs räkning anskaffade ett bibliotek en tryckpress, å hvilken gossarna tryckte bibliotekets boklistor och smärre publikationer o. s. v. I en uppfostringsanstalt, hvilket det amerikanska biblioteket vill vara, synes det mig vara ett riktigt psykologiskt grepp

att äfven på sådant praktiskt sätt tillvarataga det för barnet naturliga verksamhetsbegäret.

Naturligtvis får hvarje barn från början ledning i bästa sättet att behandla en bok och upplysning om huru en sådan icke bör behandlas. Och enligt mitt förmenande var det förvånande att se det utmärkta skick, i hvilket barnbibliotekens liksom bibliotekens öfriga böcker befunno sig. Detta förhållande är i och för sig anmärkningsvärdt och är det ändå mera, om man betänker det antal gånger, som hvar bok i regel är utlånad i de amerikanska biblioteken. I staden New Yorks barnbibliotek utlånades under *november månad 1907* icke mindre än 198,000 böcker, d. v. s. mer än 6,000 böcker om dagen. Att, sådan utlåning oaktadt, de amerikanska bibliotekens böcker i allmänhet äro i särdeles godt skick, får man väl delvis tillskrifva den aktning, som biblioteken åtnjuta i detta land.

Barnbiblioteken äro i allmänhet öppna nästan hela dagen, och det faller af sig själf, att de, så inrättade och skötta som de äro, af barnen på det lifligaste uppskattas, d. v. s. flitigt besökas. Jag såg ibland, huru som efter skolornas slut hela skaror af barn strömmade till biblioteken, och jag var ej sällan vittne till, att barnbiblioteket för en stund var tvunget att stänga sina dörrar

En aftonstund i barnafdelningen, Cleveland.

för nya besökare; när de innevarande hunnit få, hvad de önskade och gått, fylldes biblioteket åter på ett ögonblick af en ny barnskara, bokhungrig och ifrig att bli insläppt.

En mera tilltalande tafla kan man knappast se än en kvällstund i ett amerikanskt barnbibliotek med dess rikedom på ljus, bladväxter, taflor och böcker. Och rundt om, omkring bibliotekarien, vid hyllorna, vid borden, ja, ibland t. o. m. på golfvet, om ej annan plats finns, sitta ifriga och intresserade barn, hufvud vid hufvud, med ögonen strålände af glädje öfver någon rolig bok eller någon vacker plansch eller något nytt häfte af en länge efterlängtd tidskrift. Och det faktum, att många af de barn, som på detta sätt tillbringa en eller flera kvällar i veckan i biblioteket, äro sådana, som eljes knappt hafva annan tillflyktsort för att finna förströelse än gatan, gör sannerligen den taflan icke mindre tilltalande. VALFRID PALMGREN.

Utsträckt ordinarie anställning för kvinnor å Stockholms stads hälsovårdsnämnds stat.

Beredningsutskottet afstyrker.

En befattning, som ursprungligen varit afsedd att besättas med manlig innehafvare, är manlig; i lönerregleringarna är det bestämdt, hvilka befattningar, som äro afsedda för kvinnliga innehafvare, och i följd häraf bör ingen tvekan vara för handen, huru det skall förfaras med afseende på stadens kvinnliga tjänsteinnehafvares aflönings- och pensionsförhållanden.

Med detta uttalande affärdar beredningsutskottet Stockholms stads hälsovårdsnämnds anhållan om stadsfullmäktiges uttalande »huruvida från stadsfullmäktiges sida hinder möter att äfven sådana befattningar å hälsovårdsnämndens stat, hvilka icke uttryckligen afsetts för kvinnliga innehafvare, besättas med kvinnor, då så prövas utan olägenhet kunna ske, och kompetent sådan sökande finnes, samt därest hinder därför icke anses möta, huru i sådant fall skall förfaras med afseende å lönen och pensionens belopp, pensionsåldern samt den kvinnliga befattningshafvarens ställning till änke- och pupillkassan vid Stockholms stads ämbetsverk.»

Detta är onekligen det bekvämaste sättet att affärda frågan, men något direkt svar på tal är det knappast, och af de parter, som här äro intresserade, kunna åtminstone kvinnorna ej godtaga logiken i ofvan anförda uttalande. Hälsovårdsnämnden torde ej heller hafva frågat för att blott få dessa upplysningar, dem kände den helt säkert förut. I sin skrifvelse till stadsfullmäktige angifver hälsovårdsnämnden såsom närmaste orsak till frågan, att bland sökandena till den genom förre innehafvarens i sept. 1907 skedda frånfalle ledigblifna kamrerarebefattningen hos nämnden finnes äfven en kvinna. Nämnden säger: »Ehuru denna kvinna, hvilken under ledigheten förestått kamrerarebefattningen, af nämnden ansetts vara till densamma skötande fullt kompetent, har dock vid ärendets handläggning hos nämnden fråga uppstått, huruvida hennes ansökan kunde till pröfning upptagas. Något direkt förbud mot befattningens besättande med kvinnlig innehafvare finnes väl icke meddeladt, men då det å andra sidan icke kan förnekas, att vid befattningens inrättande äfvensom vid bestämmandet af aflöningsförmånerna och andra därmed sammanhängande förhållanden förut-sättningen varit, att den vore afsedd för manlig innehafvare, samt då därtill kommer, att i händelse af en kvinnlig innehafvare af befattningen detta förhållande kan framkalla en del andra viktiga spörsmål, såsom huruvida löne- och pensionsbeloppen samt pensionsåldern skola blifva desamma för kvinnlig som för manlig innehafvare, äfvensom angående en kvinnlig befattningshafvarens ställning till änke- och pupillkassan i Stockholms stads ämbetsverk, har hälsovårds-

nämnden ansett sig böra underställa denna fråga stadsfullmäktiges pröfning, innan befattningen tillsättes. Ett principiellt uttalande af stadsfullmäktige i denna fråga synes nämnden vara af synnerlig stor vikt icke blott med afseende å nu ifrågavarande befattning utan äfven beträffande andra befattningar å nämndens stat, hvilka äro af den beskaffenhet, att de kunna skötas af såväl manlig som kvinnlig innehafvare, som prövas därtill kompetent. Särskildt vill nämnden i detta afseende hänvisa till läkarebefattningarna å nämndens stat. Genom kungl. kungörelsen den 6 november 1903 angående kompetens för kvinnliga läkare att innehafva vissa läkarebefattningar har nämligen bland annat förordnats, att ogift kvinnlig läkare må i den ordning, som i fråga om manlig läkare är föreskrifven, kunna antagas till, bland andra befattningar, stads- och distriktsläkarebefattningar, läkarebefattningar vid sådana kommunala sjukvårdsanstalter, där befattningen tillsättes af kommunal myndighet eller af anstaltens direktion, vid sjukstugor samt vid enskilda stiftelsers sjukvårdsanstalter samt sundhetsinspektörsbefattningar. Huru med afseende å nu nämnda kommunala befattningar, besatta med kvinnliga innehafvare, skall förfaras beträffande löne- och pensionsbelopp, pensionsålder m. m., har helt naturligt icke varit föremål för kungl. maj:ts yttrande, utan beror på pröfning af vederbörande kommunala myndigheter.»

Beredningsutskottet yttrar sig visserligen ej om de kvinnliga läkarna, men dess motivering går ut på, att i lönestaterna äro befattningarna angifna såsom manliga och kvinnliga, de som varit manliga, äro manliga o. s. v. Status quo skall bibehållas. Denna motivering förefaller synnerligen ologisk och framför allt reaktionär. Hafva ej så godt som alla befattningar såväl i kommunens som statens tjänst från början varit afsedda för och besatta med manliga tjänstemän? Och är det ett skäl för att en förändring skall vara otänkbar, att så har det ej varit förut? Att ifrågavarande befattningar hafva varit afsedda för manliga tjänsteinnehafvare, fastän intet förbud meddelats mot deras besättande med kvinnor, framhålles äfven af hälsovårdsnämnden. Hade det ej varit så, hade den ej behöft fråga; och anledningen till att den nu frågar, måste sökas däri att en kvinna nu söker en *ordinarie* befattning, således med semester- och pensionsrätt, med en enligt gängse manlig uppfattning »manlig» lön, samt att denna plats är förenad med skyldighet att ingå i änke- och pupillkassan vid stadens verk. När det gällt arfvodesbefattningar har nämligen hälsovårdsnämnden förut ej hyst betänkligheter att förordna kvinnor på befattningar, som förut varit afsedda för män. Så

tillsattes år 1906 en kvinna på nämndens amanuensbefattning. Att denna befattning varit afsedd för man framgår af bihang nr 61 år 1894 till beredningsutskottets utlåtanden och betänkanden, innehållande kommitterades betänkande med förslag till lönereglering, hvori det heter:

»Däremot synes å hälsovårdsnämndens stat böra upptagas en amanuens, som vid semester eller annat förfall för redogöraren och kanslisten kan inträda i hans ställe samt därjämte tillhandagå vid förefallande kameralgöromål äfvensom vid det statistiska arbetet hos nämnden.»

Denna redogörare- och kanslistbefattning är just densamma, som nuvarande kamrerarebefattning, och amanuensens åligganden äro i hufvudsak desamma, som förut ålago nämndens kanslist.

Att hälsovårdsnämnden ej hyser betänkligheter förorda kvinnliga läkare å nämndens stat framgår af hälsovårdsnämndens skrivelse till sjukhuset St Görans af den 21 febr. 1908, hvori nämnden såsom svar på sjukhusstyrelsens förfrågan, huruvida en i afseende å medicinsk examen och tjänstgöring kompetent kvinnlig sökande till amanuensbefattning vid sjukhuset får och bör ifrågakomma till dylikt förordnande, och om hon i sådant fall kan vid förekommande tillfällen hafva utsikt att få vikariera å högre läkareplats vid sjukhuset, meddelar, att nämnden icke finner hinder möta för förordnande af kvinnlig legitimerad läkare såsom amanuens å sjukhuset samt, att nämnden icke heller har något att erinra mot förordnande för dylik kvinnlig läkare att såsom vikarie förestå högre läkarebefattningar vid sjukhuset, i den mån hinder därför icke anses möta i kungl. kungörelsen den 6 november 1903 angående kompetens för kvinnliga läkare att innehafva vissa läkarebefattningar.» Hälsovårdsnämnden anser tydligen nämnda kungl. kungörelse såsom rättesnöre för sitt handlingssätt, men beredningsutskottet fäster intet afseende vid densamma. Riksdagen har 1907 såsom hvilande antagit ett grundlagsändringsförslag, hvori det heter: »Till lärarebefattningar vid statens läroanstalter, de teologiska lärare-tjänsterna vid universiteten likväl undantagna, till andra beställningar vid inrättningar för vetenskap, slöjd och skön konst samt till läkarebefattningar må i den ordning, som ofvan sagts, och med tillämpning af de grunder, som af konungen och riksdagen godkänts, kunna utnämnas och befordras äfven infödda svenska kvinnor». Härigenom skulle alla läkarebefattningar i statens tjänst göras tillgängliga för kvinnor, men beredningsutskottet vill, att stadsfullmäktige skall fatta beslut i den riktning att alla, amanuens- som öfverläkare-, stads- som distriktsläkarebefattningar i Stockholms stads tjänst skola stängas för kvinnor, därför att de förut varit afsedda för manliga innehafvare, och det ej i föregående löneregleringar förbehållits, att de eventuellt skulle kunna besättas med kvinnor. Att märka är, att amanuens- och underläkarebefattningarna, de enda sjukhusläkarebefattningar, hvartill

inom åtminstone det närmaste tiotalet år kvinnliga läkare torde hinna förvärfva sig meriter att söka, närmast äro att anse såsom utbildningsplatser och ej föranleda några spörsmål med afseende på pensionsförhållanden och kvinnliga innehafvares ställning till änke- och pupillkassan. Såsom distriktsläkare torde helt visst en kvinnlig läkare, som varmhjärtadt ville verka bland stadens fattiga befolkning, vara synnerligen lämplig, och kvinnliga läkare på dessa platser komma att göra mycket godt, men skola kvinnliga distriktsläkare anställas, komma förenämnda spörsmål upp, då dessa läkare äro berättigade till pension och befattningarna delaktiga i änke- och pupillkassan.

Som sagdt, beredningsutskottet yttrar sig ej om spörsmålet angående de kvinnliga läkarna, antagligen vill det ej själf påvisa, huru dess uttalande står rakt i strid mot en k. kungörelse. Skulle beredningsutskottets utlåtande gått i den riktningen, att kvinnor principiellt vore kompetenta att innehafva bl. a. stads-läkarebefattningar, torde det varit alltför inkonsekvent att i princip förklara dem inkompetenta till hälsovårdsnämndens kamrerarebefattning, som frågan nu närmast gäller, och detta utlåtande skulle hafva framtyngat det principuttalande hälsovårdsnämnden begärt med därpå följande utredning. Denna vill beredningsutskottet tydligen undvika och motiverar därför i stället sin afstyrkan med att hälsovårdsnämnden ej i likhet med exempelvis folkskoleöfverstyrelsen vid dess förslag till redogörarebefattningen vid öfverstyrelsens expedition i tjänste- eller löneregleringar angifvit att tjänsten vore afsedd erhålla kvinnlig innehafvare. Att folkskoleöfverstyrelsen i detta fall gjorde en sådan anmälan var helt naturligt, då, vid ingifvande af förslag om inrättande af redogörarebefattningen, amanuensbefattningen hos styrelsen innehades af en kvinna, och det sålunda kunde antagas, att kvinnlig sökande till redogörarebefattningen skulle ifrågakomma. Däremot kan man ej begära, att hälsovårdsnämnden vid afgifvande af förslag till gällande lönereglering år 1904 skulle förutsett, att den år 1906 å den manliga amanuensbefattningen skulle antaga en kvinna, att hälsovårdsnämndens kamrer skulle afida år 1907 och att den kvinnliga amanuensen skulle visa sin kompetens till befattningen genom att under $\frac{3}{4}$ år sköta den på förordnande. Skulle ett sådant förutseende vara erforderligt, skulle aldrig en kvinna kunna erhålla en förutvarande manlig plats.

Att redogörare- eller kassörsbefattningen i folkskoleöfverstyrelsen innehafves af kvinna torde med större skäl kunna anföras såsom stöd för den åsikten, att kvinnor principiellt ej böra vara uteslutna från att söka t. ex. kamrerarebefattningen hos nämnden. Dessa befattningars tjänsteåligganden torde nämligen vara tämligen likartade, äfven om kamreraren hos hälsovårdsnämnden, förutom skötseln af kassan, har att handhafva göromål af mera skiftande slag. Vid godkännande af öfverstyrelsens förslag om kvinnlig innehafvare af redogörarebefattningen har beredningsutskottet redan

Andelsbevis i Föreningen Dagny erhållas å tidningens expedition mot återställande af interimskvitto.

godkänt, att kvinnor må innehafva dylika ordinarie befattningar, som förut varit manliga. Det var nämligen en förutvarande manlig befattning, som uppdelades i nuvarande kamrers- och redogörare- eller kassörsbefattningarna. Men detta hindrar ej, att beredningsutskottet nu anser att principiella hinder mot kvinnors anställande i sådan befattning föreligga.

Vidare hänvisar beredningsutskottet såsom ytterligare skäl för sin åsikt att befattningen är manlig, på att kamrerarebefattningen i det den 11 januari 1898 emellan staden samt direktionen för änke- och pupillkassan vid stadens ämbetsverk ingångna kontrakt uppförts med obligatorisk delaktighet i nämnda kassa. I kassans reglemente finnes emellertid intet förbud för kvinna att tillhöra kassan och, så vidt vi kunna finna, har stadsfullmäktige icke fattat något beslut härom. I reglementet heter det »Hvar och en ordinarie ämbets- och tjänsteman, som å magistratens, förmyndarekammarens eller kronouppbördsverkets stat uppbär lön — — — skall för beloppet af lönen eller pensionen vara delägare i kassan och till hennes vidmakthållande bidra».

Enligt nuvarande språkbruk kan en tjänsteman vara såväl man som kvinna, och det är bra långsökt att af detta uttryck draga den slutsatsen, att en befattning, hvilken förpliktigar till deläggande i kassan, blott kan innehafvas af man. Eventuella kvinnliga delägare i kassan skulle ju i de allra flesta fall blott vara en fördel för kassan, då inga pensioner efter dem annat än i undantagsfall torde ifrågakomma, och de således i likhet med sina manliga ogifta kamrater blott skulle bidra till pensionering af sina manliga gifta kamraters änkor och barn.

Då de ordinarie tjänstemännen i stadens tjänst enligt reglementet skola tillhöra kassan, blir följderna af beredningsutskottets motivering, att inga kvinnor skulle kunna få ordinarie tjänst. För närvarande pågår utredning om beredande af ordinarie anställning vid stateis verk åt där anställda kvinnor, och det torde vara en af alla såsom rättvis erkänd fordran, att äfven kvinnor, som stadigvarande äro anställda i stats eller kommuns tjänst, skola få åtnjuta de fördelar med afseende på semester och pension, som åtfölja ordinarie

anställning. Skall detta beredas dem, måste emellertid afgöras, huruvida de skola tillhöra änke- och pupillkassan eller ej.

Detta måste förr eller senare komma under stadsfullmäktiges ompröfning, och då det förefaller, som om ovissheten angående huru det skall förfaras med änke- och pupillkassan skulle utgöra kärnpunkten till hälsovårdsnämndens framställning, kan en utredning häraf med skäl nu påyrkas.

Det måste anses orättvist, ej värdigt staden såsom arbetsgifvare, att å arfvodesbefattningar använda kvinnlig arbetskraft, men att, så snart det gäller en ordinarie anställning med större förmåner, ej pröfva deras kompetens, utan affärda dem blott därför att de äro kvinnor.

Få kvinnor torde få tillfälle att meritera sig så, att de kunna komma i fråga till ordinarie befattningar i stadens tjänst, och kvinnorna begära ej heller att för alla stadens ämbeten skall bestämmas att så och så skall förfaras, om innehafvaren är en kvinna. Ej heller begära kvinnorna att vissa platser skola anslås för kvinnor. Detta är rätta sättet att i ämbetsvärlden skapa ett proletariat af dåligt afönade kvinnor, och först om så sker, kan det talas om ett intrång af kvinnor på mannens arbetsområden. Men kvinnorna fordra, att om de förvärfvat sig nödig kompetens och skicklighet, öppet få komma med i konkurrensen, för samma arbete begärande samma lön. Utestängas kvinnorna därifrån, handla männen ej i det allmännas intressen, då detta måste vara att på hvarje plats få lämpligaste person, oberoende af kön, och man får väl ej förutsätta, att ett sådant handlingssätt skulle förestafvas af rädsla för, att kvinnorna i regel skulle visa sig mer kompetenta än männen.

Måndagen den 18:de har stadsfullmäktige att behandla ärendet, och då kommer det att visa sig, huruvida Stockholms stad vill följa statens föredöme, och, med bortseende från beredningsutskottets utlåtande, i princip förklara att intet hinder möter för anställande af kvinnor å hälsovårdsnämndens stat äfven på sådana platser, som ej *nu* uttryckligen äro angifna såsom afsedda för kvinnliga innehafvare, och föranstalta om den utredning, som på grund af detta beslut kan anses nödvändig.

Bref från Rom.

Det gick med den nyss afslutade kvinnokongressen i Rom alldeles som med rösträttskongressen i Köpenhamn 1906. Ingen hade på förhand trott kvinnorna om att kunna prestera något dylikt. Dag för dag steg pressens förundran och beundran, och det slutade med det fullständigaste erkännande af att kvinnorna visat prof på den största duglighet, såväl i afseende på det direkta arbetet på kongressen, som på organisatorisk och parlamentarisk förmåga.

Jag måste erkänna, att det var med icke ringa tvivel jag motsåg resultatet af en kvinnorörelse, utgången från Roms högsta aristokrati.

Hur skulle det kunna bli annat än ytligt. Den s. k. stora världen lefver ju här som öfverallt ett flärdfullt lif i nöjenas hvirvel.

Men lyckligtvis händer det, att man misstar sig i författade meningar. Det visade sig, att dessa prinsessor, markisinnor och grefvinor tagit saken på fullaste all-

Ju större spridning

Dagny erhåller med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgivning.

var, genomträngda af kvinnofrigörelsens stora tanke. De ha gått i elden i diskussioner såväl som i praktiskt arbete på ett sätt, som är värdt det största erkännande.

Kongressens president, contessa *Gabrielle Spalletti Rasponi*, har skött sitt maktpåliggande värf öfver allt beröm väl. Också beslöt kongressen att som bevis på sin tacksamhet prägla en medalj till hennes ära.

Hon påminner i sitt väsen rätt mycket om den internationella rösträttsalliansens president, Mrs *Chapman-Catt*. Samma fina, värdiga och vackra uppträdande, samma lugn och samma osvikliga tolerans och opartiskhet.

Dagen före kongressens början voro alla deltagare inbjudna till eftermiddagsté i hennes magnifika palats. Salongerna och den vackra trädgården rymde många hundra damer och herrar, alla lifligt samspråkande om den stundande kongressen och de ämnen, som där skulle behandlas.

Nästa dag invigdes kongressen med pomp och ståt i närvaro af drottningen och prinsessan *Laetizia*. Det skedde på Capitolium med hälsningstal af borgmästaren, il sindaco *Nathan*, och undervisningsminister *Rava*.

Den senares tal var särskildt anslående och betydelsefullt med sin uppmaning till kvinnorna att ta del i kampen för de nya idealen och att göra allt för att en god undervisning måtte beredas kvinnan på alla områden.

Kongressens arbete började samma dag i det nya gigantiska och praktfulla justitiepalatset, dekorerat med lagerguirlander, omvirade med nationalfärgerna. Man arbetade på sex sektioner, nämligen: Uppfostran och undervisning, Understöd och försäkring, Juridik, Litteratur och konst, Hygien samt slutligen Emigration.

Sektionsarbetet pågick endast om förmiddagen. Eftermiddagen var anslagen till gemensamma möten med föredrag och diskussion.

Att här redogöra för de olika föredragen är naturligtvis af utrymmesskäl omöjligt. Dock må jag påpeka, att italiensorna tala alldeles utmärkt och med en obeskriflig lätthet och charme. De tala klart, sakligt, varmt och liffullt. Många voro därtill kvicka och muntra.

Det förvånade mig att höra, hur raskt de begärde ordet i diskussionerna. Aldrig ett ögonblicks väntan på den första talaren efter inledningsföredraget. Blixtnabbt funno de sina invändningar, slagfärdiga och förvånande modiga.

Men ett oting förekom rätt ofta, nämligen att föredragshållaren ur papperet uppläste sitt halftimslånga föredrag. Det vore då långt vida bättre, att en sådan afhandling utdelades tryckt, när man ändå går miste om det personliga, det direkta, som det lästa ordet ej förmår gifva.

Det talade ordet verkar så oändligt mycket mer intensivt, att endast de, som kunna tala, borde få plats på en kongress, som ändå är tröttande nog genom sitt hopande af föredrag och diskussioner i skilda ämnen.

Den bästa talarinnan var helt visst den unga fru *Anita Dobelli*, doktor och lärarinna.

Här liksom hos oss, ligga de graderade kvinnorna öfver, som ju naturligt är. De ha mer i matsäcken än

vi andra, och endast de bästa hufvudena förmå att nå doktorsgraden. Den är minsann icke bara resultatet af långvarigt och ihärdigt arbete — då funnes det flera doktorer i världen, än det gör.

En gärna hörd talarinna är juris docent fröken *Labriola*, ordf. i den juridiska sektionen.

Vid de gemensamma mötena satt ofta prinsessan *Laetizia* som hederspresident, detta afhöll dock ingalunda vederbörande talare att skarpt kritisera regeringen och bestående förordningar m. m.

I det hela måste jag säga, att toleransen var stor. Fritt uttalades de djärfvaste meningar. Debatten kunde bli hetsig som i fråga om religionsundervisningens skiljande från skolan, där vågorna gingo så höga, att presidenten *Spalletti* upplöste och ajournerade mötet för att lugna sinnena. Resultatet blef emellertid, att *Linda Malnatis* resolution om full konfessionslöshet i elementarskolorna blef antagen med stor majoritet. En motresolution om bibehållande af religionsundervisningen med nödiga förbättringar förkastades.

Bland frågor, som mycket upptogo kvinnorna, var barnets rätt att veta sin fars namn, lagen om att den ogifta modern i Italien ej äger rätt att fordra barnuppfostringshjälp af fadern och att i det hela ingen har rätt att efterforska faderskapet. I dessa frågor, liksom rörande skyddsgränsen för den unga flickan, fattades äfven långt gående resolutioner.

I äktenskapsfrågan uttalade sig många för de fria äktenskapen. Man talade fint och med stor idealitet i alla dessa ömtåliga ämnen.

Genast första dagen stod det klart för mig, att i Italien har *Ellen Key* öfvat stort inflytande. Ofta citerades hon, och ännu oftare märkte man, att kvinnorna voro starkt påverkade af hennes idéer. Här tycktes man förstå dessa helt annorlunda djupt än hos oss. Äfven de, som ej kunna följa henne i hennes meningar, se dock högheten i dem. Hos ingen har jag påträffat den i Sverige så vanliga missuppfattningen af hvad hon innerst vill och sträfvar efter. Här ha alla klart för sig, att hon är en stor personlighet och en ädel ande med tro på människosläktets fullkomning. Man inser, att kärleken är lifvets största och högsta kraft och att moderskapet bör anses snart sagt heligt. Allt detta förefaller dem så enkelt, så stort och så naturligt.

Ellen Key kallas med namn som: »Vår tids stora apostel», »Kvinnornas profet» o. s. v. Man motser med längtan hennes närvaro och hennes tal vid den stundande internationella kvinnokongressen i Milano d. 23 maj, där hon är hederspresident.

Som resultatet af kongressen här må äfven nämnas beslutet att upprätta ett räddningshem för fallna kvinnor — eget nog det första.

På alla områden kan man peka på ett eller annat godt uppslag eller beslut, vare sig det gällde de praktiska och ekonomiska eller de mer ideella sidorna i lifvet.

En talar öfvertygande om en behöflig reform i kvinnans dräkt, en annan om yrkesskola för tjänarinnor,

en om bättre lön för kroppsarbeterskor, en annan om detsamma för »tankearbeterskorna» o. s. v.

Den hos oss kända violinisten *Teresina Tua*, numera gift med grefve Franchi, talar varmt om sammanslutning mellan kvinnliga musiker och om mindre jalousie mellan dem: »Om muserna läsa vi, att de voro systrar, men nu för tiden får man vara glad, om de musicerande behandla hvarann som kusiner», yttrade hon.

Bland de högförnäma damer, som i sällsynt grad ägde talaregåfvor, var den unga markissinnan *Lucifero*. Modig och fylld af brinnande ifver, talade hon sina systrars sak med demokratisk syn på kvinnorörelsen och med djärfva tankar, för hvilkas konsekvenser hon ej ryggade tillbaka. Särskildt i rösträttsdebatten tog hon mitt hjärta.

Till rösträtten var en hel eftermiddag ägnad. Då presiderade den gamla contessan, donna *Giacinta Martini*, gift med parlamentsledamoten och f. d. ministern. Sjuk och klen, som hon var, lät hon bära sig, när hon ej orkade gå, satt i presidentstolen, men öfverlät ordförandeskapet åt en annan. Hon är den, som har sträfvat mest för rösträtten och hon är ordf. i rösträttsföreningen. I henne såg man den hängifna rösträttskampen, rösträttsveteranen.

Det hettes, att de italienska kvinnorna voro ointresserade för politisk valrätt. Men detta möte visade motsatsen. Den väldiga salen med alla sina läktare var till trängsel fylld af en publik, som med spänning följde diskussionen eller deltog däri. När en kvinna hade mod att framträda och tala emot rösträtt för kvinnan, ville man ej höra henne, man ropade, hyssjade och förde väsen, tills presidenten grep sin klocka och kallade till ögonblicklig ordning. Det var samma *Malnati*, som var ordf., som framlagt resolutionen om religionens skiljande från skolan. I ljungande ord försvarade hon tanke- och yttrandefriheten. »Den, som ej vill respektera dessa, får aflägsna sig — en minut beviljas härtill.» Det var som olja på ett upprört haf. I ett nu satte sig alla ned igen tysta och åhörde fortsättningen af det visserligen något bonerade talet.

Efter inledningsföredraget om hvilka fördelar rösträtten kunde skänka kvinnan, begärde jag ordet och framförde en hälsning från svenska kvinnor, som motogs med stormande applåd. Därefter talade jag i få ord om rösträttens betydelse för kvinnan och slutade med att säga, att den var nyckeln till den port, bakom hvilken kvinnans nya lif börjar.

Några parlamentsledamöter talade äfven — bland dem *Mirabelli*. Tyvärr var de italienska kvinnornas *Lindhagen*,

nämligen *Luzzati*, förhindrad att infinna sig. Han skref en uppmuntrande hälsning. Rösträttsmötet blef en heder för Italiens kvinnor, det erkändes offentligt af männen. »Det vore en stor förlust, att ej ha sådana kvinnor med i det politiska lifvet», yttrade en af de mest framstående manliga talarna.

En egendomlighet för denna kongress var frånvaron af andra fester än den aftonfest, som gafs af Roms stadsfullmäktige, och en témottagning af fru *Maraini* i hennes väldiga palats.

Stadsfullmäktiges fest i Palazzo dei Conservatori på Capitolium var något af det mest lysande jag kan tänka mig. Capitolium illimuneradt, bara det är en oförgätlig syn. Man tågar in genom en häck af borggardet i granna uniformer från gamla tider, lakejer i röda guldbroderade frackar, silkesstrumpor och pudradt hår.

Man kunde knappast tro sig lefva i det tjugonde århundradet, när man gick i all denna prakt uppför de breda, rikt blomsterprydda trapporna och in i den stora Horatiernas och Curiatiernas sal med freskomålningar på väggarna och jättestora, sittande bilder af två påfvar.

Här gafs en kort konsert af artister på piano och violin.

Det är en efterföljansvärd metod man har i södern att ge lysande fester utan knif och gaffel och matlukt. Det serveras té, sandwiches, kakor och förfriskningar af alla slag på dyrbart porslin. Blomstersmyckningen är ymnig och alla äro klädda så elegant som möjligt. Det är fest — man språkar — man hör musik — man uppsöker bekanta och man slipper hindra tiden med att tugga och plugga i sig mat.

Det är idealiskt för både värdfolk och gäster att slippa ifrån köttgrytorna och i stället se borden fyllda af yackra frukter, smakliga glacer och ädla viner, som icke berusa.

Ja, de italienska kvinnornas kongress var i alla afseenden en verklig triumf, därom finnes blott en mening. Den har satt lif och mod i dem att ta i med friska tag, vare sig det gäller deras jordbruksskolor, som mycket intresserar dem, eller det gäller välgörenhet eller knypplingsskolor eller arbete för lagändringar o. s. v. Öfverallt samma entusiasm, samma framtidshopp.

Det blåser friska vindar öfver Italiens kvinnor.

Vi lyckönska dem därför i deras sträfvan efter välbehöflig frigörelse från klerikalismens, okunnighetens och konventionalismens bojar, i hvilka de så länge hållits bundna.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. Tersmeden.

MEDARBETARE I DAGNY.

Bland de framstående kvinnliga pennor, som ställt sig till tidningens förfogande, märkas bl. a.: *Gertrud Adelborg, Signe Bergman, Hilma Borelius, Emilia Broomé, Frigga Carlberg, Lotten Dahlgren, Ellen Hagen, Kerstin Hesselgren, Ann-Margret Holmgren, Kerstin Hård af Segerstad, Anna Höjer, Sigröd Leijonhufvud, Gurli Linder, Anna Lindhagen, Ellen Lundberg, f. Nyblom, Agda Montelius, Anna M. Roos, Anna Rylander, Hilda Sachs, Hilma Söderberg, Elna Tenow, Lydia Wahlström, Anna Whitlock.*

Föreningens för Svensk Hemslöjd vårutställning i Stockholm.

Det skulle vara ofantligt mycket att säga om Föreningen för Svensk Hemslöjd.

Dess storartade verksamhet öfver hela landet, det kraftiga uppsving den gjort under sin korta existens och de vidtomfattande och nationellt betydande framtidsprojekt, som den när, äro i sanning imponerande.

När man betänker dess tillblifvande, — för omkring åtta år sedan, — de ringa medel, som från början stodo till dess förfogande, det väldiga material, som låg obrukadt eller förvanskadt inför den, och som den tog till uppgift att återuppväcka och förädla: — hela svenska folkets begrepp om och förmåga att producera hemslöjd, — fylles man af stor respekt för de ledande krafternas utröttliga energi och uppoffrande intresse för folket själf och för föreningens ideala syfte.

Det resultat, hvartill den på så få år hunnit, är också märkligt; om man får tala om »resultatet», där de arbetande elementen just stå midt i striden.

Att kunna sammanhålla och leda alla dessa spridda delar af det hela — från Skåne till Norrbotten — hela Sverige igenom, kunna tillgodose de olika krafven på kunskaper och uppmuntran inom vidt skilda områden i olika landsändar, därtill fordras i sanning en organiserande förmåga och en aldrig tröttnande kärlek af första rang.

När föreningen var i sin början, kunde den t. ex. i möbelväg från en del af landsbygden i Dalarna (Siljansnäs) endast förse med några mycket enkla pinnstolar; samma trakt, som nu är en af de förnämsta orterna för möbelsnickeriet. Vadstenaspetsarna voro med få undantag nästan till oigenkännelighet försämrade såväl i teckning som i kvalitet, och konstväfnaden låg på de flesta ställen alldeles nere, så godt som bortglömd. Inför dessa fakta får man ännu större respekt för föreningens arbete, men äfven för vårt folk, som på dessa få år med den hjälp det erhållit för möbelritningar och finare snickeriarbete, väfnad och knyppling, redan kommit upp på det plan, där det nu befinner sig, eller rättare, är på god väg att återeröfra den ställning inom hemslöjden, som det i gamla tider innehafte och burit »med den äran».

Föreningen för Svensk Hemslöjd sysselsätter numera närmare tusen personer, — d. v. s. ger full sysselsättning åt småhandverkare i landsbygden och tjänar som bisysselsättning åt smålandtbrukare, som bredvid sitt jordbruk, under de långa mörka vinterkvällarna, genom den sättas i tillfälle att fullkomna sig i den goda och förädlade konst, som heter hemslöjd. På samma gång, som den kraftigt bidrar till deras utkomst, stärker den och rättar deras af dåliga fabriksvaror förvillade syn på hvad som kan anses vackert t. ex. i hemmets bohag, öppnar deras blick för det sköna och en praktisk tillämpning däraf, och inpräglar i deras medvetande den nationellt trygga och tillfredsställande känslan, att själf

kunna skapa sig sin omgifning, oberoende af utländskt godtköpskram, — och att hjälpa andra att äfven skapa sig sin.

Att föreningen önskar att småningom få sin verksamhet uppdelad på flera håll, kan man lifligt fatta.

Att som central- och hufvudort allt jämt bibehålla Stockholm ligger i sakens natur, men med den svindlande hastighet, hvarmed den utvecklats sig, förefaller det hardt när oöfverkomligt, att en enda knutpunkt allt framgent skulle kunna samla *alla* trådarna till hela det väldiga maskineriet.

Man hyser därför den förhoppningen, att hvarje län måtte inom sig uppsätta »ekonomiskt fristående slöjdmagasin med eget rörelsekapital», inom hvilket magasin för länet karaktäristiska hemslöjdsalster skulle utställas till försäljning.

Öfverskottet på hvad som producerades skulle då föras till andra slöjdmagasin inom andra län. Detta ömse-sesidiga utbyte af slöjdsalster skulle rikta de olika slöjdutställningarnas lager och göra dem mera omväxlande, och på samma gång skulle genom detta förfarningssätt transportsvårigheterna underlättas för slöjdernas och småhandverkarnas produkter.

I afvaktan på detta och andra önskemåls realiserande arbetar emellertid föreningen med ständigt lefvande ifver, beställningarna ökas, arbetareantalet växer, inkomsterna stiga, och ansvaret och mödan för de ledande krafterna växa gifvetvis i proportion med framgångarna.

Rundt om i landet sysselsätter föreningen som nämndt omkring ett tusental arbetare, män och kvinnor; i Stockholm på snickeriverkstaden (där möblerna granskas och uppputsas), i målareverkstaden, tapetserareverkstaden och profväfnadsanstalten äro fyrtio personer i ständigt arbete. Endast i själfva affärslokalerna uppgår antalet till tjugofem.

Den sedvanliga vårutställningen, som i år hufvudsakligen är inhyt i f. d. högvakten i arfurstens palats, bjuder på flera föremål af intresse.

De låga, hvälfda rummen hafva målats i tilltalande färger: ett i orangegult, ett annat i ljusgrönt och ett tredje i mörkare grönt.

I det första lilla orangefärgade rummet möter oss en möbel i björk, i en nästan guldfärgad, starkt polerad och vackert skimrande färgnyans. Stolar och soffor, i hvilkas rygg motivet utgöres af ett stiliseradt liljeornament, äro klädda med ett rutigt bomullstyg i glada, klingande färger, blått, grönt, brunt och orange. Särskildt fäster man sig vid den lilla möbeln längs ena långväggen; en half-rund pjes, till hälften bord, till hälften lågt skåp, med skjutbara ribbdörrar, på en gång praktiskt och i all sin enkelhet verkande smidigt och elegant. Äfven blomsterbordet af samma gula björk, med en löst infälld, gul-lackerad låda för blommorna, utgör en afundsvärdt hem-treflig och vacker prydnad för fönstret i ett litet hvar-

dags-, sitt- eller arbetsrum, eller huru det nu må benämnas. Som det stod där, fylldt med färgglada hyacinter och lackvioler, såg det i högsta grad inbjudande ut.

I det inre, betydligt större rummet med ljusgröna väggar, där en munter brasa flammade i den öppna spiseln, är hvitt och rosa förhärskande i den gedigna landtliga barockmöblen. Själva möblen är hvitlackerad, — äfven matbordet, — hvilket gör det fraicha, delikata intryck, som alltid *rena* hvita möbler göra, men hvad matbordet beträffar frestas jag att tro, att det är mera vackert än praktiskt, i synnerhet i detta fall, då bordets hvita underrede löper stor fara att inom kort tid bli fördunkladt af oundvikligen »blanksvärtade» kängor. Till hvita möbler borde strängt taget blanklädersskor vara obligatoriska!

Tyget på soffa och stolar utgöres af ett rosafärgadt och hvitt rutigt bomullstyg.

Ett par trefliga skåp, en mindre soffa framme vid fönstret, hvilken, liksom många af de gamla sofforna, förefaller hopkomponerad af flera stolar, och ett mycket aptitligt och tilltalande tébord, äfven det — liksom blomsterbordet i det yttre rummet — försedt med en lös, gullackerad bricka, utgöra de hufvudsakliga möblerna. Spiselkransen prydes af ett par vackra, punsade kopparlampetter, och en mycket originell liten uppsats för blommor och ljus (komponerad af fröken Svensson) i drifvet järnarbete, utgör en behaglig prydnad på ett sidobord.

I dörren mellan de båda rummen hänger ett draperi, äfven det komponerad af fröken Svensson, väfdt i »rosengång»: gul botten med grönblå och lavendelfärgade inslag och breda utdragna mellanbårder, broderade med lackviolsbrunt; det hela mildt och fylligt i färgställningen och sympatiskt just på grund af att en originell verkan kunnat uppnås med så enkla medel.

I det inre rummet på andra sidan ingången ligger sängkammaren. Här äro möblerna hållna i en mörkt brungrön ton mot den gröna väggen. Äfven dessa möbler äro af björk. Särskildt byrån är af vackra och fina proportioner, och med sin enkla ornering verkar den mycket förnäm. Stolarna, efter holländskt föredöme, äro till viss grad släkt med de redan mycket kända och spridda s. k. »Gripsholmsstolarna», något förlängda i ryggen, men hvad armstöd och ben beträffar hörande till samma kategori. Det är hemtrefliga, användbara möbler, som icke fordra någon strängt stilenlig omgifning, utan kunna anbringas i hvilket behagligt hem som helst, där man önskar en god, väl proportionerad och treflig stol.

Dynorna äro lösa, och sitsen af rotting. Man tilltalas äfven af chaise-longuen, där sits och snedstöd likaledes äro af rotting, afsedda för lös madrass och ryggdyna; ett hygieniskt och bra bruk. Öfver sängen är anbragt en sänghimmel, hväld och af lätt, rutigt tyg med gult som grundton. På sängen ligger ett öfverkast i leksandsdräll med olikfärgade inslag mot den oblekta botten.

Det förefaller mig blott, att möblerna skulle ha vunnit på, att färgen hållits något mera i grönt. Nu har den fått en nyans, som en smula påminner om de gamla

valnötmöbler, som en tid stodo så högt i kurs, men som småningom totalt utdömts ur våra hem. Man gaf mig äfven upplysning om, att så nog från början varit afsedt, men att arbetarna gått ett grand på sidan om den färg, som blifvit bestämd.

Huru som helst; intrycket af hela rummet är mycket godt och gediget.

I föreningens permanenta utställningslokal, Biblioteksgatan 12, pågår samtidigt utställning af spetsar och väfnader.

I det första stora rummet har fröken Hilda Starck en utställning af alster från den spetsskola hon startat för föreningen. Sydda spetsar, reticella och hålsömsbroderier finnas där i ganska riklig mängd. De sydda spetsarna och reticella äro nog ett för den svenska konstsoömnaden tämligen främmande fält, och man saknar ännu något af den fasta säkerhet och eleganta precision, som utmärker samma slag af sömnad i dess hemland, Italien. Men man vore orättvis, om man från första stunden fordrade den fullkomlighet, som blott åratals träget arbete kan skänka, och med kännedom om fröken Starcks grundliga kunskaper och outtröttliga intresse och energi har man rätt att äfven på detta område hoppas de bästa och mest fulländade resultat. Ett och annat af de mera komplicerade och fordrande mönstren visade redan prof på ernådd skicklighet och rätt förståelse för tekniken i denna ovanligt förnämna och, — förefaller det en oinvid, — ofantligt vanskliga konstslöjd.

Fröken Starck har själf komponerad ett par förtjusande gardiner af tunnt, mjukt linne, glest som stramaljväfnad, där trådarna i underkanten utdragits till en frans och sedan åter knypplats samman till en spets; en utomordentligt originell och verkningsfull idé.

Likaså den *store*, som förfärdigats af ett fisknät och pryddts med ett glest mönster samt afslutats med en smal, i nätet träd bård, var på en gång praktisk på grund af sin glesa väfnad, som ej utestängde dagsljuset, och gjorde mycket god effekt.

Vadstena knyppelskola, som förestås af fru Petrelli, visade utmärkta prof på spetsar. Bland de tunna mönstren med de välkända blomstermotiven fann man nu många af de verkligt gamla, oförfalskade och af allt nyhetsmakeri oberörda mönstren. De äro företrädesvis med rak ytterkant, och hufvudtyngden af mönstret ligger mestadels nedåt och utgöres af ett kantmotiv mot det tunna, släta bottennätet, hvilket åt flera af dem ger ett visst släktttycke med en del flandriska spetsar.

Det är med verklig glädje en spetsvän ser dessa nobla teckningar återupptagna och använda. Det ligger en förnäm caché, en fläkt af historia öfver dessa gamla mönster, som man förgäfvos söker i senare tidens alster. Det hjälper icke, huru mycket man än i vår tid önskar att skapa nytt; — inom vissa områden göra vi onekligen bäst i att alltjämt återvända till de gamla förebilderna. Det ligger något af måttfull nobless öfver vissa former, som gör, att vi alltid med glädje se dem återupprepade. Från Gagnef, där fröken Adelborg är själen i knyppelskolan, finnas äfven goda prof. Om fröken Adelborgs

verksamhet har jag haft nöjet yttra mig i en föregående uppsats. De skånska spetsarna äro likaledes representerade, bl. a. genom fröken Ehrensvärds knyppelskola på Tosterup, till hvilken jag en annan gång skall återkomma.

I det ofantligt rikhaltiga väfnadslagret finnas från de skiraste tyger i alla färger, ämnade till lätta förhängen och gardiner, till de täta och »bastanta», riktiga »slit-tyger», randiga, rutiga och enfärgade, ofta i de mest originella, nästan vågade färgsammanställningar. En myckenhet orange i alla kvaliteter och alla toner förekommer ofta. Det verkar varmt, gladt och lifvande. Och i sanning, vi behöfva att inomhus omge oss med friska, upplifvande färger för att öfverrösta det intryck, som vintern lång tynger oss utifrån den grå, färglösa yttervärlden. Föreningen för Svensk Hemslöjd gör oss en stor tjänst med att låta alla solens och luftens och trädens

färger spela in i sina garner och väfnader och att färga sitt möbelträ i varma mustiga toner.

Det gäller för oss att göra våra hem ljusa och lifliga — de stora hemmen som de små, stadshemmen så väl som landhemmen; inga stela, »stilrena» praktrum, men rum, där vi lefva, arbeta och hvila, och där så mycket som möjligt vittnar om, att vi hämtat ingredienserna ur vårt eget land, från vårt eget folk.

Genom den uppmuntran vi, hvar och en i sin stad, kunna skänka folkets återväckta fantasi och konstskicklighet, bidraga vi till dess vidare utveckling och underlätta det ömsesidiga utbyte af väckande idéer, omsätta i resultatrikt arbete, hvilket är föreningens stora lösen.

ELLEN LUNDBERG.

F. NYBLOM.

LITTERATUR.

Huck Leber: Ligapojken Eros, historier om barn och dārar. Stockholm, Wahlström och Widstrand.

För att karakterisera Huck Leber, ja, bara för att skriva en dräglig anmälan af ett Huck Lebers pennas alster, bör man vara i någon mån släkt med Huck Leber själf, d. v. s. smidig både till intelligens och uttrycksmedel. Den som, fastän själf saknande en böjlig stil, vågar sig på att presentera Huck Leber kan inte annat än känna sig något besvärad. Men den man tycker bra om vill man ju gärna göra andra bekanta med, äfven om man själf vid presentationen gör en slät figur.

Non multa, sed multum, så lydde en gammal, i min barndom på en del läroböckers titelblad anförd devis. I en visserligen helt annan betydelse kunde man sätta som motto för Huck Lebers bok: Non multum (d. v. s. till kvantiteten) sed multa (i anseende till ämnen och idéer).

Än befinner sig läsaren på skånska landsbygden, bland urinnevånare, hvilkas »första impuls vid hvarje spörsmål är att frammumla en vresig negation», än i det kontinentalt turistmessiga, en smula schablonmessigt blifna Dalarne, där »masarna susa förbi på sina Humbercyklar och kullorna kokettera med rödrosiga halschaletter öfver blusar från K. M. Lundberg». Än står man inför en främmande ras på svensk jord, bland judiska småhandlare, hvilkas rasegendomligheter så till utseende som förvärfsbegär framtrāda som på en fotografplåt, utan mildrande retuschering, än bland svenskar på främmande mark, bland svensk-amerikaner med barbariskt anglicerade namn, som själfva under formen af en entusiastisk bröllopsbeskrifning skildra sin halfkultur eller okultur.

Huck Leber låter i allmänhet med förkärlek sina figurer satirisera sig själfva. De tala och tänka inom rollen, och satiren är vanligen så diskret, att den knap-

past kan gripas i något enstaka uttryck utan endast sväfvat mellan raderna.

»Hedersöfverliggaren Friberg», som på en bänk framför Linnés monument filosoferar öfver de unga studentgenerationernas brådska att ta examen och lämna universitetet och sedan täljer sin ofullgångna kärlekssaga, är äkta studentikos och genuint löjlig. Intet öfverdrifvet användande af slang, bara just det mått och den grad, som behöfs för lokalfärgen och rollen. »Mannen med vyer», den i sina egna ögon så »intelligent» skeptiske stockholmsflanören, röjer i sin tankemonolog omedvetet och ofrivilligt ett inre så tomt som ett urblåst ägg.

Miljöskildringen är själfskrifvet mera direkt, än personskildringen i de flesta fall är, men liksom den alltid ordknapp och originell. Ena gången är det en stockholmsvy: »Kungsträdgårdens nakna kronor tycktes sväfvat fria i soldiset, och kring hvarje kvist tecknade sig en ljuskontur. Högröstade damer med fladdrande boor stormade Hellbachers konditori på hörnet, och några dussin manspersoner af alla åldrar drömde framför anslagstaflan med tidningstelegrammen midtemot. Ett tomt hofekipage, som kom majestätiskt bullrande nedför Hamngatan, hejdade fotgängarna och fastnaglade deras sysslolösa blickar». Än en svensk, småstadsidyll, en »ursvensk idealstad», som »tycks hopfogad af några långa rader tändsticksaskar, tillreds för den händelse någon önskar slå eld».

Och så de utländska resebilderna. »Das Bild des Kaisers», namnet på en af Wilhelm Hauffs noveller, finner Huck Leber vara den lämpligaste titel för skildringen af en färd genom Preussen: »I Berlin måste främlingen oupphörligt ropa med psalmisten: 'Hvart skall jag fly för ditt ansikte'? Vänder jag mig till butiksfönstren, så är han där; går jag min väg rätt fram mot mötande grupper af löjtnanter i kappor och monoklar, så

är han där ock, och hvad äro väl rikshufvudstadens två egentliga sevärdheter, Siegesallee och Köpenick, om inte hans bild och vrångbild i kolossalformat. Det är som att bläddra igenom en årgång af *Die Woche*».

Huck Leber söker det förkejslerliga Berlin och glädes åt att få skymta det »i en liten ödlig gatubit med osmyckade, smala gamla trevåningshus, tysta och högdraget förlägna som *pauvres honteux*, och snedt afskuren af en sjuttonhundratalskyrka».

Endast tre sidor behöfver Huck Leber för att suggera fram för läsaren tre olika faser af Berlin: den prålande moderna, den »förkejslerliga» och den småborgerliga, den senare representerad af publiken på en förstads-teater, där »Die Räuber» ges med en »tidsfärg», som för Huck Leber framkallar bilden af »en klass skolkande Karlsschüler repeterande ett spex».

Lika konturskarpa äro bilderna från Nürnberg med dess groteska blandning af verkligt ärevördig ålderdomlighet och plebejiskt geschäftmakeri, Erlangen, där slottet, markgrefvens staty, stadens yttre fysiologi med »rymliga torg och landsvägsbreda gator» med »de ljusa tvåvåningslångornas brutna tegeltak» kallar fram det förlutnas bilder, medan det närvarande lifvet ter sig i form af studenter i brokiga kärmössor, »en flärdlös professorska», som »sträfvar hem med sina söndagsuppköp i en kasse», och en energiskt lördagssopande »privat renhållningskår, gubbar, madamer och ungar».

För den, som besitter den enligt Taine ogermanska egenskapen att ledas vid tråkighet, äro resebeskrifningar i allmänhet nästan onjutbara. De digra böckerna, där läsaren öfverhopas af en bråte i bästa fall korrekta men liflösa, obesjälade fakta, äro knappast värre än de kåserande skisserna, där läsarens intresse ideligen påräknas för honom alldeles ovidkommande detaljer angående den resandes måltider och bekvämlighet o. s. v. En resebeskrifning, som man skall ha glädje af, skall bespara en inte bara den verkliga resans strapatser utan också den närhet till andra resande, som är att förlikna vid sittandet i en trång kupé, med tvång att ge akt på de medresandes rörelser och gester. Huck Leber är själf alldeles för förnäm för att släppa andra in på sig på det vanliga sättet, och här får man på det angenämaste vis den önskan uppfyllt att resa med *själen*, endast med dennas tillgångar och uppfattningsförmåga ökade.

Hvarför det sensationsväckande namnet på det första stycket i boken kommit med på titelbladet är svårt att förstå, ty endast i ett försvinnande fåtal af historierna skymtar personen i fråga fram. Hur mycket större förf:s sympati är för »barn» än för »dårar», visar sig redan i sättet att behandla å ena sidan Eros, å andra sidan hans »fostermödrar». »Denne näpne ligapojke med sina fula grimaser, sitt svamliga slangspråk och sina Lill-Jansfasoner anslår dock som ingen annan moderlighetens diskantsträngar inom medelålders kvinnobarmar... och de smilande tanterna, som inte veta hur väl de vilja honom,

smickra honom med det jollrande smeknamnet 'store Eros'».

»Ursocietén» kallar väl för de flesta läsare fram uppfriskande reminiscenser från ens egen barndom, den tid, då man ännu hade en nog ociviliserad uppfattning af sällskapslifvet för att vilja roa sig som man själf hade lust, utan att rådfråga etiketten.

En helt annan slags bild är »Det blåa förklädet». Den lille grubblaren, som under sina funderingar öfver tyngdlagen, i anledning af en boll, blir kullsprungen af en brådslande fotgängare, den lille pysen, som börjar gråta, tyst och undrande, men genom gåfvan af en silfverslant förvandlas till en hurtig realist, som beslutamt styr färden till boden med karamellburkarna, är en hjärtevinnande bit barnpsykologi.

Bland »dåarna» få de mera anspråkslösa en blidare löjesdager öfver sig än de anspråksfullare. Värst åtgångna bli intelligenssnobbarna af olika slag. Dock, allra skarpast faller kanske dagern icke öfver en typ eller en individ utan öfver personifikationen af *Stockholm*, den koketta, nöjeslystna världsdamen, som tycker om att sola sig i de långväga resandes beundran men förnämt rynkar på näsan, »om någon allvarligt sinnad gäst från landsorten håller upp en hemslöjdad fickspegel».

»Alwilda von Glückentreff, lefnadskonstnär», är en litterär parodi. Så som den förekommer i boken, ensam i sitt slag genom sin tydliga adress, torde den af mången anses tangeras det tillbörligas gräns. Men mästerlig är den. Såsom alltid vid lyckade karrikatyror ligger närgångenheten egentligen just i den väl träffade, slående likheten med originalet. Rår karrikaturtecknaren för om en lätt förändring af proportionerna förslår för att göra den aftecknade oemotståndligt löjlig?

»Jubelnekrologen» öfver Heinrich Heine är ett bravurstycke af stilkonst, ett fyrverkeri af kvickhet, en intellektuell fest för läsaren. »Den borne öfverlöparen, den vandrande, nej, den springande juden», som »led af ett germanskt hjärtfel», medan »resten af honom var tvättäkta semitisk», belyses från alla sidor med skarpa blixtdagrar från Huck Lebers kvickhets strålkastare. Här är, i motsats till Huck Lebers vanliga framställningssätt, karakteristiken direkt, icke maskerad. Men den är klädd i en dräkt så färgrik, att uppmärksamheten dras till den. Ett konstverk från början till slut. Kvikheten både sprakar och lyser. Hur mycket ligger inte bara i ett sådant smådrag som Huck Lebers förslag gentemot en Heine-beundrars upprop om en staty, den staty, som ännu fattas i Tysklands friluftsstenmuseum: »Staty! Å nej, hvarför rivalisera med kurfurstarna? Jag röstar för en handshög skrifbordsstatyett, att utdelas till alla världens pennfäktare». Motiveringen utesluter jag ur citatet. Huck Leber behöfver i hvarje fall inte statyetten för det angifna ändamålet, och jag ville blott fästa uppmärksamheten vid förslaget spets mot Heine själf.

HILMA BORELIUS.

Från kvinnokongressen i Rom.

Bref från Carla Celesia di Vegliasco.

Vi hafva här nöjet meddela en italienskas, signora Celesia di Vegliasco, intryck från kongressen, hvilka ju kunna vara af intresse såsom ett komplement till vårt eget lands representants, fru Ann Margret Holmgren, bref från Rom.

Rom den 30/5 1908.

I dag stängdes kongressen, hvilket nu tillåter mig att — så mycket som tröttheten efter dagen medgifver — i lugn och ro göra en resumé af de intryck, jag där hämtat.

Hvad jag först och främst kan intyga, var att kongressen hade en alltigenom allvarlig prägel, hvilket äfven framgick af pressens hållning, och att den var mycket talrikt besökt, såväl af italienskor som af utländskor. Ert land, hvilket ju dock icke kan vara någon nyhet i Sverige, var representeradt genom fru Ann Margret Holmgren.

Den praktfulla gobelängsalen på Capitolium bildade en passande infattning för denna första sammanslutning af kvinnlig intelligens och vilja. På uppgångstrappan stodo vaktmästarna uppradade i högtidslivré; och i pelarhallen en skara betjänter i kostym från 1600-talet med bred krage, mantel och hög hatt. För resten gröna växter och röda mattor bland antika statyer och moderna toiletter. Stor entusiasm väckte hennes majestät drottningens närvaro tillsammans med prinsessan Laetizia; den senare tjänstgjorde sedan outtröttligt som ordförande vid vår sektionens sammankomster.

Kongressens president, grefvinna Spalletti-Rasponi, med sin utprägladt kvinnliga grace och förfining, blef för oss alla den snälla syster, som hon i inledningstalet sade sig vilja vara.

Där talade efter hvarandra borgmästaren samt undervisningsministern. Pressen, som först ej visste, om den borde anta en skämtsam eller allvarsam hållning, slutade med att afstå från att vara »dansande elefant» och antog i stället äfven mot oss samma hållning af lugn nyfikenhet, som den har gentemot den maskulina mänskligheten.

Det är första gången vi uppträda med egna vapen och vi måste betala deras smidande!

Samma eftermiddag — den 23 april — begynte arbetet i kongressens verkliga lokal, d. v. s. det nya justitiepalatset. En sträng och kall miljö — monumental trappor, väldiga loggior, vidsträckta salar — men i allt detta hade grefvinna Suardi vetat att ingjuta lif genom upphängda lagerguirlander och guldkondonger med inflätade band i gult och rött — kvinnornas färger — gröna växter hade placerats öfverallt jämte bekväma soffor och stolar af vide, som bildade många trefliga små hörn, där man kände sig hemmastadd.

Hvarje sektion disponerade en sal för sig, litteratur, konst, hygien, moral, uppfostran och juridik. Så ett bekvämt sekretariat med stora länstolar; en byrå för upplysningar, stora komfortabla toilettsalonger, en restaurang.

Den 24:de på morgonen började arbetet på allvar. På eftermiddagen kommo de olika sektionerna tillsammans, hvarvid prinsessan Laetizia, hertiginnan d'Aosta presiderade, och diskussionerna behöllo i hennes närvaro sin karaktär af största tankefrihet.

Den sektion, kring hvilken det lifligaste intresset rörde sig, blef naturligtvis den juridiska, där de mest brännande frågorna behandlades: »la recherche de la paternité», enhetsmoralen, afskaffandet af målsmans giftorätt. Bland de aktivt uppträdande kvinnorna voro med. doktorerna Teresia Labriola, Lidia Poët och Schiff samt af män, professor Caruso och flere advokater.

Här möttes kontraster, här utkämpades strider och här röstades högljudt.

Litteraturen och konsten voro mycket fredligare, fastän äfven de hade sina stridigheter. Publicisten och författarinnan Sofia Bisi Albini, redaktör af »Vita Femminile», höll ett skarpt och kvickt föredrag, som blottade en del litterära och konstnärliga förhållanden; mycket liflig blef sedan behandlingen af frågan om bildandet af en förening för kvinnliga journalister, representanter för större italienska tidningar. Somliga ansågo det nämligen ej tillräckligt att Italienska pressföreningen öppnade sina portar äfven för kvinnorna, de begärde ett säkrare skydd, emedan likställigheten där är teoretisk, men ej praktisk. Och då en parallell rörelse äfven uppstod angående öfrig konst — skönlitteratur, textilkonst, musik etc. — beslöts genom röstning att i Rom grunda en filial af Lyceum-club — ej af fientlighet mellan manligt och kvinnligt arbete, utan just för att gifva bot åt hvad som i praktiken ej motsvarar teorien om jämlikhet.

Mycket gifvande blef äfven det arbete som utvecklades, i sektionen för hygien — emigration, sjukvård, inspektion etc. Men som de endast rörde sig med strängt fackmessiga uttryck, så blef åhörarnes antal begränsadt.

Från sektionen för uppfostran antecknar jag bland de många olika föredragen fru Noerbels praktiska idé att lära kvinnorna tala offentligt. Mest brännande blef dock frågan om religionsundervisning i skolorna. Det var på detta område som häftiga strider utkämpades i riksdagen förra vintern, då klerikala och frimurar-principer, liberala och socialistiska tendenser voro med i spelet. Resultatet af röstningen blef här *mot* religionsundervisning i skolorna. Den bör handhafvas af kyrkan, som ju är närmast till denna uppgift, men ej af skolan, som i allmänhet ej är lämplig därtill.

En annan mycket liflig dag var, då frågan om kvinnans rösträtt debatterades. Denna hörde ej till kongressens program; men styrelsen gaf den nationella kommittén för kvinnans politiska rösträtt tillåtelse att diskutera frågan med kongressisterna. Anslutningen blef rent af imponerande. Bland mängden af deltagare voro några af våra mest framstående politiska personligheter; pressen var fulltaligt representerad och atmosfären tycktes laddad

med elektricitet. Donna Giacinta Martini, kommitténs president, blef buren in, så försvagad efter en sjukdom att hon knappast förmådde hålla inledningsföredraget. Kampen blef het, och den leddes med järnenergi och sällsynt skarpsinnighet af vice presidenten Licida Malnati, en typisk försvarare af de af konventionella fördomar förtrycktas rätt. Segern blef icke minst bullersam; kongressen, öfvertygad och medryckt af den kvinnliga professorn, fru Dobellis, måttfulla vältalighet, då hon med ironi behandlade de manliga lagarnas egoism, röstade till fördel för rösträtten. Lifligt bifall röntes äfven de tal, som höllos af markisinnan Lucifero, deputeraden Mirabelli samt en hög magistratsperson, Mortara.

Som rekreation från all denna verksamhet hörde äfven en del mondänt sällskapslif till kongressen. Först och främst ett ofantligt angenämt 5 o'clock-tea under järnekarnas lummiga kronor på Villa Margheritas terrass, under det en orkester af stråkinstrumenter sakta och dämpadt föredrog gamla välkända melodier. Hennes majestät gick med sin vanliga älskvärdhet leende omkring bland kongressisterna.

Äfven hos grefvinnan Spalletti gafs ett tea-party, samt hos fru Maraini och hos Donna Giacinta Martini.

En mottagning med konsert gaf staden Rom på Capitoieum. Pinakotekets illuminerade salar bildade en praktfull ram till den tafra full af lif och rörelse, som utgjordes af alla dessa eleganta damer i stor toilette.

Under kongressens sista dag samlades dess deltagarinnor till en glad frukost, från hvilken det manliga släktet var utslutet. Många skåltal, mycken rörelse och mycken ömsesidig hjärtlighet.

I justitiepalatset hölls ännu en sista kamp om upphäfvandet af målsmans giftorätt; bland deltagarna märktes ex-ministern Sidney Sonnino samt professor Vivante, som höll ett utmärkt föredrag.

Till sist slöts det hela med ett tal af grefvinnan Spalletti, riktadt till prinsessan Laetizia och tackande

hennes för inbjudningen till kongressen att åter mötas om 3 år i Turin.

CARLA CELESIA DI VEGLIASCO.

* * *

Må det tillåtas mig att med några ord presentera författarinnan till detta bref, den framstående målaren Carla Cesia. Hon är milanesiska — en nordisk typ, högväxt, blond och frigjord — dotter till affidne generalen, friherre E. Cesia di Vegliasco, som inom parentes sagdt utmärkte sig i italienska frihetskriget, där han vann tapperhetsmedalj på slagfältet. Carla Cesia fick sin konstnärliga utbildning för Filippo Carcano, en bland Italiens förnämsta landskapsmålare, men hennes intresse koncentrerades dock mer och mer kring den mänskliga figuren, och sedan hon arbetat själfständigt, har hon småningom helt öfvergått till porträtt- och figurmålning.

Hon har exponerat i London, Petersburg, Florens, Turin och Milano. Vid Milanoutställningen 1906 hade några i Italien bosatta konstnärinnor sammanslutit sig till en grupp, som erhållit en sal för sig på den stora konstutställningen. För den succès, som denna grupp gjorde, ha vi till stor del att tacka Carla Cesia, då hon — såsom den enda i Milano bosatta — åtagit sig ordnandet af densamma och visat mycken energi och kompetens. Detta företag nämligen, som i andra länder skulle fallit sig lätt och naturligt, mötte där otaliga hinder och svårigheter att öfvervinna.

Såväl hon, som hennes mor, äro dessutom kvinnor af mycket hög kultur samt perfekta sällskapsmänniskor, och i deras hem möts man af den älskvärdaste hjärtlighet och gästfrihet.

Till kvinnokongressen i Rom kom Carla Cesia som representant för Lombardiet. Hon höll äfven på kongressen ett föredrag om »Kvinnan i konsten», en uppsats, som kommer att inflyta i ett följande nummer.

TYRA KLEEN.

PRENUMERATIONSPRIS.

DAGNY utkommer hvarje torsdag i ett häfte på 12 à 16 sidor.

Tidningens pris, postarvode inberäknadt, är för helt år kr. 4: 50, halft år kr. 2: 50, ett kvartal kr. 1: 25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mäster Samuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till redaktören, fröken Ellen Kleman, under expeditionens adress.

Från de engelska kvinnornas rösträttskampanj. I »Votes for women», suffragetternas organ, uppmanas medlemmarna af nationella socialpolitiska föreningen att kraftigt arbeta för en stor tillslutning af män och kvinnor från landsorten i kvinnornas stora demonstrationsmöte i Hyde Park den 21 juni. Under rösträttsagitationen 1867 samlades 67,000 män i Hyde Park för att stödja krafvet på den manliga rösträtts utsträckning, och man hoppas på en ännu högre siffra vid det nu stundande mötet.

Hereford Times nämner siffran 300,000 såsom möjlig och hoppas att »man genom en stor tillslutning skall lyckas vidga Asquiths syn på frågan, så att han förstår, att då han nu går att uppta den förra, afhållna premiärministerns mantel, bör han icke utestänga sig från öfver hälften af Englands befolknings tillit och sympati».

Omkring 30 extratåg komma att insättas för att föra deltagare från öfver 60 landsortsstäder in till London.

Vinterns kurs i samhällslära i Stockholm.

Den sista föreläsningen och afskedssamkvämet på Skansen.

Den af landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm anordnade kursen i samhällslära afslutades torsdagen den 7:de maj efter att hafva pågått sedan slutet af oktober med två föreläsningkvällar i veckan. Kursen, som omfattats med lifligt intresse och bevistats af 375 deltagare, har uppdelats i föreläsningar på måndagarna och diskussioner och praktiska öfningar på torsdagarna. Ett hundratal af kursdeltagarna hafva såsom elever satt sig in i dem särskildt förelagda uppgifter, för hvilka de fått redogöra före föreläsningarnas början på måndagsaftnarna. Föreläsningarna hafva inordnats under fyra stora grupper: I. Ekonomisk historia. II. Kommunalpolitik. III. Statspolitik. IV. Aktuella frågor. Af särdeles stort intresse hafva de praktiska öfningarna varit, hvilka bland annat omfattat fingerade valmöten, fingerade stadsfullmäktigesammanträden, fingerade sammanträden i riksdagens andra kammare med dithörande utskottsarbete samt öfning i den proportionella valmetoden.

Den sista föreläsningen ägde, såsom redan nämnts, rum den 7:de maj, då kursdeltagarna samlats på Höglöftet på Skansen, där samkväm med supé anordnats efter föreläsningens slut. Fröken Anna Whitlock talade öfver ämnet *Kvinnans speciella politiska uppgift* och utvecklade sina åsikter om att kvinnorna — såsom helt naturligt vore — skulle i särskilda frågor kunna komma med en ny och praktisk syn på saker och ting, hvilken skulle vara af den största nytta vid ordnandet af samhällliga angelägenheter. Det funnes frågor, hvilka männen alldeles afgjordt äro mera hemma i, men också frågor, som kvinnorna bättre förstå. Genom att män och kvinnor finge komma med sina speciella insikter i olika förhållanden, skulle de kunna komplettera hvarandra och bådas förtjänster komma samhället till godo. Talarinnan uttalade sin fasta tro på hvad kvinnan skulle kunna uträtta af nytta och gagn i det politiska lifvet.

Efter föredraget, som lifligt applåderades, riktade fröken Whitlock några ord till tack till friherre E. Palmstierna för det varmt intresserade och oförtröttade arbete, han nedlagt såsom kursens ledare.

Under de lifliga toner, som nu framlockades af Skan-

sens tre spelemän, där de stodo uppställda vid trappan i sina färgrika dräkter, tågade alla ned i undre våningen, medan supén arrangerades uppe i Höganloftssalen, för att en kort stund därefter vid samma glada musik intaga sina platser vid de nu dukade och med blommor prydda borden däruppe. Här rådde nu den gladaste stämning, och tal och sång afföste hvarandra. Ännu en gång — nu af en af de yngsta kursdeltagarna — frambars i ett tal till friherre Palmstierna den tacksamhet, som alla kände för det stora intresse, med hvilket han under hela vintern ledt kurserna och offrat sin tid och sitt arbete. Under lifliga handklappningar öfverräcktes till frih. Palmstierna en stor bukett af djupröda rosor och ett fyrfaldigt lefve utbragtes. Friherre Palmstierna uttalade därpå sitt tack samt uttryckte i varma ord sin lifligt kända öfvertygelse om att kvinnan på grund af en högre moralisk ståndpunkt skulle i det samhällliga lifvet blifva den nya kraft, som behöfdes och borde tagas med. Tal hölls vidare för fröken Whitlock, och sist af allt kommo några entusiasmerade ord om att vi alla måste tro och hoppas på en god lösning af vår rösträttsfråga.

Unga, klara röster hade tagit upp den ena sången efter den andra — vårsångerna, som man är van vid att höra studenterna sjunga, medan valborgsmässoeldarna brinna — de djupare fosterländska — Vårt land, vårt land — och så Ungdomsmarschen. Det var olika riktningar, unga kvinnor af olika klasser och olika läggning, som läto musiken bära fram deras känslor, men de skilda melodierna bringade icke disharmoni, de klingade alla hvar för sig fullt och helt. Och när festen var slut, och man trädde ut i den kyliga vårnatten, där de ännu olöfvade trädens grenar och kvistar tecknade sina fina silhuetter mot en ljusdunkel himmel, gick det ännu under sång nedför Skansens vägar mellan de grå gamla stugorna, sida vid sida — kvinnor, som, emedan deras förhållanden och åsikter voro så vidt skilda, aldrig skulle mött hvarandra, om icke denna vinters samhällskurs förenat dem i ett starkt socialt intresse och kommit dem att lära känna hvarandra under arbetet för vidgad medborgerlig kunskap.

Föreningsmeddelanden.

Förening för kvinnans politiska rösträtt är bildad i Lilla Edet efter föredrag af fröken Signe Wollter från Trollhättan. Föreningen har anslutit sig till landsföreningen.

Förening för kvinnans politiska rösträtt har af fru Frigga Carlberg bildats i Borås på talrikt besökt möte. Föreningen, i hvilken 39 medlemmar inskrefvo sig, har anslutit sig till Landsföreningen.

Riksdagen.

Kungl. propositionen om förbud mot kvinnors användande i nattarbete har, enligt förljudande, af lagutskottet afstyrkts.

Den kommunala kvinnorösträtten afstyrkes. Lagutskottet har nu afstyrkt samtliga motioner af hr Staaff m. fl., hr Branting m. fl. och hr Lindhagen m. fl. om kommunal rösträtt för gifta kvinnor, samt om ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr. mm.)

ELEVER vid Skara folkskollärrinneseminarium önska under sommaren platser som lärarinnor samt biträden i hem, hushåll, barnvård eller trädgårdsskötsel. Reflekterande härå torde hänvända sig till Jenny Velander. Seminarieadjunkt. Skara.

16-ÅRING, som genomgått en kurs vid Marianelunds praktiska skola, önskar plats i familj för att biträda med inom hemmet förefallande göromål. Önskar anses som medlem af familjen. Svar till Maja p. r. Oskarshamn.

SEMINARIST, som aflagt småsk.-lär.-ex., praktiskt duglig, önskar under sommaren plats i familj. Referenser lämnas af Sem.-adj. M. L. Gagner, Stockholm.

EN FRANSK DAM, lärarinna vid ett gymnasium i utlandet önskar tillbringa juli och augusti månader hos en svensk familj i Stockholm eller på landet med några timmars daglig undervisning eller konversation. Man meddele sig med mademoiselle A. Brand. Adress: Svenska Vicekonsulatet, Windau, Kurland, Ryssland.

HOS TJÄNSTEMAN önskar ung flicka med god handstil, van vid skrifgöromål, plats snarast möjligt. Svar: »Maj 1908», Landskontoret, Nyköping.

EN UNG FLICKA, kunnig i massage, sjukgymnastik och franska språket, önskar medfölja dam eller familj till landet, badort eller på resa. Vill anses som familjemedlem. Bästa rekommendationer. Svar till »22 år», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

UNG FLICKA, med någon praktisk i sjukvård, önskar som njalp och sällskap medfölja äldre dam till badort. Ersättning önskvärd. Svar till M. K., Länsmanskontoret, Kilafors.

EN UNG FLICKA från ett bättre hem, som genomgått hushållsskola och kurs i sömnad och handarbeten, önskar plats i någon god familj, snarast möjligt. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem», Öster-Fernebo, p. r.

I GODT HEM önska två bättre flickor plats att gå frun tillhanda. Vana att deltaga i hvarjehanda husliga göromål. Någon lön önskvärd. Svar emotes tacksamt till »Familjemedlem 18 och 23 år». Obs. hvar för sig. Svenska Dagbladet f. v. b.

I GODTHEM VID STÖRRE BRUK önskar ung flicka plats för att deltaga i arkitekt- eller ingenjörstutning, bokhålleri m. m. äfvensom inom hemmet förekommande göromål. Svar till »Ritning», Allm. Tidn.-kontoret, Gustaf Ad. torg, Stockholm.

LEDIGA PLATSER.

Från den 15 juni

kommer ytterligare en

sjuksköterska

för Västerås stad att anställas. Fast lön 500 kronor och ersättning för allt arbete enligt taxa. Ansökan om platsen, åtföljd af kompetenshandlingar, frejd- och läkarebetyg, insändes till Hälsovårdsnämnden i Västerås före den 1 juni.

Skolkök.

Sedan skolrådet i Halmstad beslutat att från början af nästa läsår i nya skolhuset införa undervisning i huslig ekonomi för flickor och för ändamålet anställa lärarinna mot årlig lön i ett för allt af 1,100 kronor, kungöres härmed lärarinnebefattningen till ansökan hos skolrådet före kl. 12 på dagen den 15 nästkommande juni.

Halmstad den 5 maj 1908.

SKOLRÅDET.

MASKINSKRIFVERSKA, helst infödd tyska, fullt förtrogen med tysk och svensk stenografi samt maskinskrifning, erhåller förmånlig plats. Skriftlig ansökan torde insändas till Elektriska Aktiebolaget Siemens-Schuckert, Stockholm.

HUSFÖRESTÅNDARINNA sökes för prästhem på landet, där husmoder saknas och barn finnas. — Uppriktig kristen, bildad, helst musikalisk med ljust lynne och god hälsa; vana att hafva en husmoders omtanke samt insikt och lust för arbete inom hemmet, sinne för ordning och trefnad, förmåga att i kärlek handleda och vinna barn, samt uppfattning af ett prästhems ställning inom församlingen. Svar med ref., familjeförh., ålder, hälsa, fotografi m. m. före 15 juni till »Godt hem 1908», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

LÄRARINNEPLATS (äfven lärare kunna söka platsen) med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i tyska och engelska är ledig att tillträda i höst i Mönsterås statsunderstödda samskola. Lön efter kompetens. Ansökningar, ställda till styrelsen, insändas före den 20 maj till rektor Hj. Lundborg, Mönsterås, hvilken lämnar närmare upplysningar.

I STÖRRE FABRIKSSTAD finnes plats å kontor för dam, som kan korrekt öfversätta till tyska, engelska och franska. Svar, innehållande anspråk å lön, lämnas till »Aktiebolag» under adress Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

DAM i femtioårsaldern med frisinnad liftsåskådning önskar korrespondera med en dylik, i syfte att — »om ömsesidig sympati uppstår» — med henne få dela litet trefligt hem, hyra och lefnadskostnader, på landet i naturskön trakt. Adress Fru Gld p. r. Åby.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatsafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatsafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatsafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterter Notariatsafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatsafdelningen, underrättar Notariatsafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatsafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Nyhet!

'Pavlova-Blus'

af 1:ma Yllebattiste
i marine, beige, crème, svart,
gendarme.

Pris 15,75 alla storlekar!

↔ Nytt elegant lager. ↔

Promenad-Dräkter, Kappor, Lösa
Kjolar, Blusar, Underkjolar,
Morgonrockar, Klädningar!

F. W. Campanius

43 Vesterlånggatan 43

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Barnbiblioteken i Amerika. II. Af *Valfrid Palmgren*.
Utsträckt ordinarie anställning för kvinnor å Stockholms stads hälsovårdsnämnds stat.

Bref från Rom. Af *Ann Margret Holmgren*, f. *Tersmeden*.
Föreningens för Svensk Hemslojd vårutställning i Stockholm.
Af *Ellen Lundberg*, f. *Nyblom*.

Huck Leber: Ligapojken Eros. Af *Hilma Borelius*.
Från kvinnokongressen i Rom. Bref från *Carla Celesia di Vegliasco*.

Vinterns kurs i samhällslära i Stockholm.
Från de engelska kvinnornas rösträttskampanj.
Föreningsmeddelanden.
Riksdagen.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.